

Viraston antamat lausunnot 08.10. - 21.10.2019

147/11.05.02.00/2019, 166/00.04.00.01/2019

MH § 167

1) Hallintopäällikkö Paula Halonen ja aluesuunnitteluasiantuntija Sanna Schroderus ovat 11.10.2019 antaneet Kainuun ELY-keskuk-selle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO KAINUUN VESIMYLLYJEN RAKENNUSSUOJELUESI-TYKSESTÄ

Kainuun ELY-keskus on pyytänyt mm. Kainuun liitolta lausuntoa Kainuun vesimyllyjen rakennussuojeluesityksestä. Museovirasto on tehnyt 9.11.2017 esityksen Kainuun vesimyllyjen suojelemisesta rakennuspe-rinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) nojalla. Rakennussuojelu-esitys kattaa yhteensä 16 vesimyllyä Kainuun alueella:

- Hyrynsalmi, Korkialehto
- Hyrynsalmi, Komulanköngäs
- Kuhmo, Vuonteenkoski
- Kuhmo, Niskankoski
- Kuhmo, Levävaara
- Paltamo, Rinne
- Puolanka, Paasikoski
- Ristijärvi, Karppala
- Sotkamo, Huovilan mylly
- Sotkamo, Lakiahon mylly
- Suomussalmi, Rekelänvaaran mylly
- Suomussalmi, Peurokoski
- Suomussalmi, Runtti
- Suomussalmi, Kivijärven mylly
- Kuhmo, Kuusamonkoski
- Kuhmo, Juortana

Rakennussuojeluesitys

Rakennussuojeluesityksen aineistossa todetaan, että Karppalan vesimylly Ristijärvellä puuttuu maakuntakaavasta. Kainuun voimassa olevassa maakuntakaavassa 2020 on osoitettu Torvenkosken koskimaisema (sis. Karppalan turbiinimylly) valtakunnallisesti arvokkaana kulttuurihistoriallisena kohteena. Merkintä perustuu ympäristöministeriön ja Museoviras-ton vuodelta 1993 olevaan julkaisuun "Rakennettu ympäristö" (RKY1993), jonka mukaan Torvenkosken varrella on säilynyt arvokas koskimaisema. Kosken varrella on vanha Karppalan paja sekä restauroi-tu turbiinimylly ja myllyaitta. Lisäksi Kainuun liitto toteaa täydennyksenä suojeluesitysaineistoon, että Juortanan mylly on osoitettu voimassa ole-vaan maakuntakaavaan arvokkaana kulttuurihistoriallisena kohteena ja Kuusamonvaaran ratasmyllyä Kuhmossa ei ole osoitettu voimassa ole- van maakuntakaavan ulkopuolella.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa rakennussuojeluesityksestä."

2) Valtioneuvostolle (tiedoksi TEM) 10.10.2019 lähetetty maakunnan liittojen ja kauppakamareiden kannanotto:

"ALUEELLISESTA KULJETUSTUESTA TULEE TEHDÄ PYSYVÄ TUKIMUOTO - KULJETUSTUEN TULEE KASVAA JA KEHITYÄ MUUTTUVIA OLOSUHTEITA VASTAAVAKSI

Valtioneuvoston asetusta (1030/2018) alueellisesta kuljetustuesta sovelletaan kuljetuksiin, jotka alkavat vuosien 2018 ja 2019 aikana. Alueellinen kuljetustuki on harkinnanvarainen valtionavustus ja sitä on maksettu vuosittain noin 250 pienelle ja keskisuurelle yritykselle tavoitteena alentaa syrjäisten ja harvaan asuttujen alueiden yritystoiminnalle pitkistä kuljetusmatkoista aiheutuvia lisäkustannuksia ja siten ylläpitää ja lisätä yritystoimintaa näillä alueilla. Kuljetustuen määrä oli valtion vuoden 2018 tilinpäätöksessä 5 M€ ja on kuluvan vuoden talousarviossa 6 M€.

Valtion talousarvioesityksessä 2020 (elokuu 2019) momentille 32.50.44 on varattu 6 M€:n määräraha, joka tarkoittaa määrärahan tason säilymistä vuoden 2019 tasolla.

Alueellisesta kuljetustuesta pysyvä tukimuoto

Syrjäisillä ja harvaan asutuilla alueilla sijaitseva paikallisia raaka-aineita jalostava teollisuus on alueiden perus- ja vientiteollisuutta ja sillä on raaka-ainetuotantoketjujen kautta merkittävät välilliset työllisyysvaikutukset. Näiden alueiden kehittymistä rajoittavat pitkät etäisyydet, heikko saavutettavuus ja liikenneverkon, erityisesti tieverkko, heikko kunto.

Päätös pysyvästä alueellisesta kuljetustuesta antaisi selkeän viestin siitä, että pitkien kulkuyhteyksien päässä oleva jalostettuja tuotteita valmistava teollisuus nähdään tulevaisuudessakin tärkeänä alueiden taloudellisenä moottorina. Epävarmuus alueellisen kuljetustuen pysyvyydestä luon selkeitä haasteita yritysten pitkäjänteiselle investointien suunnittelulle ja työvoiman kehittämislle.

Alueellisen kuljetustuen tulee kasvaa ja kehittyä muuttuvia olosuhteita vastaavaksi – kuljetusten ympäristöystävällisyys on tärkeää tulevaisuudessa

Työ- ja elinkeinoministeriön lokakuussa 2018 asettama alueellisen kuljetustuen kehittämistä koskevan työryhmän raportti (2019:5) valmistui 29.1.2019. Työryhmän toimeksiantona oli kartoittaa ja valmistella kuljetustuen kehittämisvaihtoehtoja maakuntauudistukseen valmistauduttaessa.

Työryhmä toteaa raportissaan, että kokonaisuutena tarkastellen nykyinen muotoinen kuljetustuki on toimiva ja tarkoituksenmukainen tukijärjestelmä, jonka peruslähtökohtien pohjalta tukea voidaan edelleen kehittää. Työryhmä on nostanut kuljetustuen kehittämiseksi ja sen vaikuttavuuden

parantamiseksi esiin eräitä selvitys- ja uudistustarpeita.

Alueellisen kuljetustuen määrä on Suomessa alhainen verrattuna Ruotsiin. Suomalaiset yritykset ovat joutuneet varsinkin puutavara- ja puutuoteteollisuudessa eriarvoiseen asemaan ruotsalaisten kilpailijoiden kanssa. Kuljetustuen määrän asteittaisella korottamisella voitaisiin edistää syrjäisillä ja harvaan asutuilla alueilla sijaitsevan teollisuuden kehittymistä ja uusien yritysten syntymistä. Kuljetustuen myöntämisessä nykyisin sovellettava yrityskokoon yläraja tulee poistaa.

Tulevaisuudessa alueellisen kuljetustuen perusteiden tulisi edistää ympäristöystävällisiä ja vähähiilisiä kuljetusratkaisuja, kuten vesi- ja rautatiekuljetuksia. Maantiekuljetuksissa tulisi lisätä ympäristöystävällisten polttoaineiden käyttöä. Sisävesiliikenne on ympäristöystävällinen kuljetusmuoto ja Saimaan kanavan kautta on käytössä merikuljetusreitti ulkomaille kansainvälisille markkinoille. Nykyisessä valtioneuvoston asetuksessa on säädetty tuen myöntämisestä rautatie- ja autokuljetuksille sekä vesikuljetuksille, jos jaostuspaikka sijaitsee saarella, jonne ei ole kiinteää tieyhteyttä. Tuen myöntämisen edellytyksiin tulisi lisätä kuljetustuen myöntämisen mahdollisuus myös Saimaan vesistöalueella tapahtuviin vesikuljetuksiin. Saimaan alueella satamatoimintojen tuki tulisi olla suurempi kuin Pohjanlahden satamissa alueen erityisolosuhteista (pitkät luotsausmatkat, kanavamaksut, kanavaliikenteen hitaus ja rajamuodollisuuksien kesto) johtuen.

Allekirjoittajatahojen kannanotto:

Esitämme, että valtioneuvosto ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin alueellisen kuljetustuen pysyvyyden varmistamiseksi ja käynnistää toimenpiteet kuljetustuen kehittämiseksi ja sen vaikuttavuuden parantamiseksi.

Tuemme alueellisen kuljetustuen uudistamista ja tässä yhteydessä tarvittavien lisäselvitysten laatimista. Kuljetustukea tulee lähtökohtaisesti kehittää aiempien tuen peruslähtökohtien pohjalta ja ottaa erityisesti huomioon ympäristöystävällisten ja vähähiilisten kuljetusmuotojen edistäminen.

Kuljetustuen myöntämisen edellytyksiin tulee lisätä tuen mahdollisuus Saimaan alueella tapahtuviin vesikuljetuksiin. Saimaan alueelle tulee säätää yhtenäinen kuljetustuki ja ottaa huomioon tuen määrää korottavana Saimaan vesistöalueen erityisolosuhteet.

Alueellisen kuljetustuen määrää tulee asteittain lisätä ja tavoitteena tulee olla sen nostaminen pitkällä aikavälillä pohjoismaiselle tasolle."

Kannanoton allekirjoittajat:

Mäkinen Pentti, maakuntajohtaja, Etelä-Savon maakuntaliitto

Malinen Pentti, maakuntajohtaja, Kainuun liitto

Jyrki Kaiponen, maakuntajohtaja, Keski-Pohjanmaan liitto

Riipi Mika, maakuntajohtaja, Lapin liitto

Poutiainen Risto, maakuntajohtaja, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Harju Pauli, maakuntajohtaja, Pohjois-Pohjanmaan liitto

Korhonen Marko, maakuntajohtaja, Pohjois-Savon liitto

Leinonen Teppo, toimitusjohtaja, Etelä-Savon kauppakamari
Huhtiniemi Silja, toimitusjohtaja, Kuopion alueen kauppakamari
Rautajoki Timo, toimitusjohtaja, Lapin kauppakamari
Tuovinen Jari, toimitusjohtaja, Oulun kauppakamari
Vuojärvi Matti, toimitusjohtaja, Pohjois-Karjalan kauppakamari

Lisätietoja lausunnosta nro 1 antaa aluesuunnitteluasiantuntija Sanna Schroderus, puh. 044 710 0873 ja lausunnosta nro 2 maakuntajohtaja Pentti Malinen, puh. 044 797 0197 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus merkitsee annetut lausunnot tiedoksi.

Maakuntahallitus:

Maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.
